

винни при врятуванні осіб єврейської національності від фашистського геноциду, збереження пам'яті жертв Голокосту». Згідно з указом, оприлюдненим на офіційному сайті глави держави, українців нагороджено орденом «За мужність» III ступеня.

про те, що теледебати можуть вплинути на їхній вибір у другому турі виборів, заявила майже чверть українців (23,8%). Із них відповідь «точно так» дали

45,8%. Із них відповідь «точно ні» на запитання про необхідність зробити обов'язковою участь у теледебатах для кандидатів

другому турі виборів. Із них відповідь «скоріше не впевнений» дали 8,6%, «зовсім не впевнений» — 5,5% респондентів.

повідомляє Укрінформ із посиланням на УНПЦ екстреної медичної допомоги та медицини катастроф.

По медичну допомогу звернулося 4027 осіб, із них 2660 шпиталізовано.

Світлана Горна

Передовсім у цьому винні влада й бізнес. Часто вони не діляться з громадськістю інформацією про свою діяльність. А та, яка стає доступною широкому загалові, не завжди відповідає дійсності. Такі невтішні результати отримали організатори загальнонаціонального дослідження — Європейська дослідницька асоціація та компанія InMind.

Опитування проведено наприкінці минулого року і порівняно недавно одержаний матеріал узагальнено і проаналізовано. Прокоментувати його погодилася керівник експертної ради Європейської дослідницької асоціації Світлана Горна.

— Чому предметом вашого дослідження стали влада, бізнес та ЗМІ?

— Ми чули думку колег, що розробка індексу прозорості — справа несучасна. Нам говорили, що у міжнародних, європейських дослідників є чимало індексів, які вимірюють прозорість. Однак ми вирішили: Україна має певні особливості — агресивне зрощування бізнесу і влади. Не хочу сказати, що такого явища не існує в інших державах. Зрозуміло, це поширено, коли бізнес зрощується з владою, починає впливати на неї,

УКРАЇНСЬКЕ СУСПІЛЬСТВО ВСЕ ЩЕ ЗАЛИШАЄТЬСЯ ЗАКРИТИМ

але в наших умовах це потрібно було дослідити.

Для нас важливо та цікаво зрозуміти, як прозорість цих трьох груп — влади, бізнесу та мас-медіа — сприймається нашим суспільством. А також показати, як взаємодія цих груп, на думку громадян, впливає на його розвиток загалом. Ми вирішили, що розробка такого індексу та оцінка прозорості груп, котрі ми вважаємо найпотужнішими наразі структурами, дасть змогу визначити рівень прозорості суспільства.

Чому акцентуємо увагу на рівні прозорості суспільства? Тому, що весь час говоримо про європеїзацію України, її демократизацію. З нашої точки зору, індекс прозорості — один із суттєвих показників європейських цінностей. Йдеться про те, наскільки дії влади, бізнесу та ЗМІ є зрозумілими, доступними й важливими для кожного громадянина.

— Чи правильно я Вас зрозумів, що в міру того, як здійснюється прогрес у цьому питанні на рівні згаданих трьох груп, можна визначати, як наше суспільство рухається до європейських цінностей?

— Так. Для нас важливо зафіксувати цей рух. Якщо, звичайно, він є. І, навпаки, відкрито сказати суспільству — ми тупцюємо на місці. Тоді кожен може висунути претензії до влади, бізнесу та засобів масової інформації. Тому що їхня відповідальність у цьому питанні перед нами є великою. Своїм дослідженням хочемо нагадати про це чиновникам, підприємцям і журналістам.

— На які чинники Ви найперше звертали увагу під час дослідження?

— Спочатку про специфіку до-

слідження. Ми проводили опитування в Україні для того, аби всі прошарки населення змогли взяти в ньому участь і висловити власну думку. Всього було опитано 1000 осіб. Пропорційно представлені всі регіони, вікові групи, жителі сіл, малих і великих міст. Тому можемо говорити про те, що ця думка українців є репрезентативною.

Тепер щодо індексу. Його розраховували стосовно трьох компонентів: доступності інформації про діяльність органів влади, бізнесу та ЗМІ, ступеня об'єктивності інформації та соціальної відповідальності діяльності кожної з груп.

Ми отримали оцінки, що коливаються від «плюс одиниця» до «мінус одиниця». При цьому оцінка «мінус одиниця» є максимально негативною, а оцінка «плюс одиниця» — максимально позитивною. Оцінка «нуль» вважається нейтральною. Вона свідчить про те, що частина наших громадян позитивно оцінює дії влади, бізнесу та ЗМІ, а частина, навпаки, — негативно.

Якщо оцінка доходить до 0,25 в один та інший бік від нуля, то можна бути спокійним. Це означає, що індекс перебуває в нейтральній зоні. Проте якщо оцінка наближається до мінусової одиниці, слід бити на сполох. І відповідно радіти, якщо оцінка наближається до одиниці зі знаком плюс.

— Як українці оцінили діяльність кожної з груп?

— Жодна з перелічених груп не отримала високої оцінки стосовно доступності та об'єктивності інформації про свою діяльність. Всі значення індексів коливаються від нуля і нижче.

Найбільш недоступною, на думку громадян, є інформація про діяльність великого бізнесу. Значен-

ня індексу для нього — мінус 0,45. Певніше не об'єктивно українці вважають інформацію про діяльність бізнесу і органів влади. Значення індексу для цих груп відповідно мінус 0,35 і мінус 0,30.

За третім показником (соціальною відповідальністю) органи влади одержали найнижчу оцінку — мінус 0,55. Тобто понад половину людей негативно оцінили соціальну відповідальність органів влади.

Поряд із цим громадяни схильні позитивніше оцінювати соціальну відповідальність засобів масової інформації та великого бізнесу. Стосовно бізнесу такий індекс, приміром, 0,65, а щодо ЗМІ — 0,45.

— До чого, на Вашу думку, призводить надмірна закритість діяльності української влади та вітчизняного бізнесу?

— Варто сказати, що ми опитували не лише громадян, а й експертів. У першому випадку йшлося про кількісні показники, а от експертів просили прокоментувати отримані результати, проаналізувати та оцінити ситуацію. Ми згодні з їхньою думкою — закритість влади, бізнесу для суспільства призводить до того, що влада і бізнес можуть спокійно маніпулювати свідомістю людей, їхнюю діяльністю, а трапляється, навіть життям. Це спосіб вирішувати власні питання, не ставлячи до відома суспільство, яке створює соціальні блага. Як користуватися цими благами і куди рухатися суспільству — ці важливі питання у країні досі вирішують корпоративно.

Вважаємо, що визначений нами індекс говорить про те, що люди, в принципі, це розуміють. Вони усвідомлюють, що суспільство закрите. Це призводить до того, що зміни та реформи в країні не відбуваються.

— Хоча нинішня влада ствер-

джує, що всі ці роки діє відкрито...

— Влада може говорити багато і що завгодно. Бізнес може їй «підспівувати». Однак люди не бачать практичних дій, не відчувають їхніх результатів на собі. Це означає, що, можливо, до них не донесли суть змін, або, на жаль, ці зміни відсутні. В будь-якому разі дії влади й бізнесу виявилися непрозорими, а отже, неефективними, і люди сказали про це в нашому дослідженні.

Наша робота дала змогу громадянам висловитися, а владі й бізнесу — почути думки людей про себе і свою діяльність. Питання в тому, як вони на неї відреагують.

— Проведене Вами дослідження — це одноразова робота чи вона матиме продовження?

— Це початок. Цінність таких індексів у тому, щоб відстежувати їх з певною систематичністю і періодичністю. Тоді усвідомимо, що відбувається в суспільстві й з суспільством. Важливо побачити порівняння, динаміку. Це як під час хвороби — сьогодні ми зафіксували температуру 38 градусів, а завтра вжили ліки, і температура знизилася до 36,6 градуса. Ми розуміємо, що починаємо одужувати. Так і тут. Ми вимірюватимемо цю температуру і фіксуватимемо, чи у нас формується важливий показник — влада та бізнес для людей відкриті? Тоді всі стратегії, процеси, реформи доносять, пояснюють, показують. Люди розуміють, де вони знаходяться і до чого йдуть. Тож цей індекс замірятьмо надалі, й сподіватимемося, що побачимо, як він зміниться в позитивний бік.

Степан ГОНЧАРЕНКО
Національний прес-клуб
«Українська перспектива»